

નહાના બાળકપર

સાવકી માનો જુલમ.

૦૧૬

----- ૩૭ -----

એક મોટા અરણ્યની પાસે એક ગરીબ લાંકડાં
નાર તેની બેરી, અને એ નાના છોકરાં સાથે
હતા. છોકરાનું નામ હરીઆ, અને છોકરીનું
પ્રાણકોર હતું. હરીઆ નવ વરસનો ને પ્રા-
ણકોર છ વરસની હતી. તે લાંકડાં કાપનાર ઘણીજ
કંગાલ અવસ્થામાં હતા, અને તેની પાસે ખા-
વાને કંઈજ હતું નહીં. એક વખતે દુષ્કાળ પડ્યો
ને તેથી તેઓ બુખે મરવા લાગ્યા. એક દહાડો
સેતો તે પોતાના ગરીબ અવસ્થા વિષે વિચાર કરતો
હતો, ત્યારે તેણે પોતાની બેરીને કહ્યું કે, “હવે
આપણું શું થશે! અને છોકરાઓનું શું આ-

પણે ક્યાંથી બરશું? તેની ઘેરી કે જે પેલા બા.
 છોકરાંએની સાવકી મા હતી તેણે કહ્યું “કંઈ નહીં
 મને એક છુકતી મૂઝ પડી છે, તે એ કે કાલે સ-
 વારે એ બંને છોકરાંએને લખને ઘણા ખીજ
 જમલામાં જમશું, અને તેએને કંઈ ખાવાનું
 આપી ત્યાં બેસાડશું, ને આપણુ પાછા આવીશ
 એટલે તેઓ બુલા પડશે, ને પાછા આવી શ
 નહીં.” તેણે કહ્યું કે, “એવું આરાથી
 નહીં.” એએ કહ્યું કે, “અરે એવકુર
 આપણે બંન્ના બુખયા મરી જમશું.” અને રાત
 હોડે તેને એન પડવા દીધું નહીં.

આખરે તેણે તેમ કરવાનું કબુલ કર્યું. તે બે
 છોકરાંએ કે જેને બુખને લીધે જરા પાનુ ઊંઘ
 આવતી ન હતી, તેએએ આ વાત સાંભળી અને
 પ્રાણુદારે યોગાના બાખને કહ્યું કે, “હવે આપણે
 શું કરીશું?” બાખએ કહ્યું કે, “કંઈ કર નહીં.”

નાહાના બાળકપર સાવકી માનો જુલમ.

એક મોટા અરણ્યની પાસે એક ગરીબ
લાકડાં વાઢનાર તેની બેરી, અને એ નાના છોક-
રાં સાથે રહેતો હતો. છોકરાનું નામ હરીઓ અ-
ને છોકરીનું નામ પ્રાણકેર હતું. હરીઓ નવ વ-
રસનો ને પ્રાણકેર છ વરસની હતી. તે લાકડાં
કાપનાર ઘણીજ કંગાળ અવસ્થામાં હતો, અને
તેની પાસે, ખાવાને કાંઈ હતું નહીં. એક વખ-
તે દુષ્કાળ પડ્યો ને તેથી તેઓ બુખે મરવા લા-
ગ્યા. એક દહાડો રોતો તે પોતાની ગરીબ અવ-
સ્થા બિચાર કરતો હતો, ત્યારે તેણે પોતા-
ણું કે, “હવે આપણું શું થશે!
જો પેટ આપણે ક્યાંય

તનીમેરી કે જે પેલાં જે છોકરાંની સાવકી મા
હતી તેણે કહ્યું “કંઈ નહીં મને એક યુક્તી
ચુક પડી છે તે એકે કાલે સવારે એ ખંને છે-
કરાંઓને લઈને ખીચ જંગલમાં જઈશું, અને
તેઓને કંઈ ખાવાનું આપી ત્યાં બેસાડશું, તે
આપણે પાછા આવીશું, એટલે તેઓ જુઠાં પ-
ડશે, તે પાછા આવી શકશેજ નહીં.” તેણે કહ્યું
કે, “એવું મારાથી કદી થાય નહીં.” સ્ત્રીએ
કહ્યું કે, “અરે એવકુફ? ત્યારે આપણે બધા ભુ-
ખથી મરી જઈશું.” અને રાત દહાડે તેને એ-
ન પડવા દીધું નહીં.

આખરે તેણે તેમ કરવાનું કબુલ કર્યું. તે
જે છોકરાંઓ કે જેને જુખને લીધે જરા પણ
ઉંઘ આવતી નહતી, તેઓએ આ વાત સાંભળી.
અને પ્રાણુકારે પોતાના ભાઈને કહ્યું કે “
આપણે શું કરીશું?” બાઈએ કહ્યું
“એમન કહી પોતાની

સો આખો પછી પોતાના માથાપ જ્યારે સુષ
 ગયા ત્યારે હરીઆએ પોતાના બીછાનામાંથી હ
 ઠ્યો, ને હળવેથી ખારણું ઉઘાડ્યું, અને પો-
 તાના ખારણા આગળ પડેલા સફેત ચળકતા પ-
 થરા ગજવામાં જોડલા માયા તેડલા ભર્યા, પછી
 પાછો આવીને સુષ ગયો. બીજે દહાડે સવારે
 તેઓની સાવકી માએ તેઓને ઉઠાડ્યા, અને ક-
 હું કે, “તમે આજશુની માફક સુષ કેમ રહ્યા
 છો? તમને ખબર નથી કે, આપણને જંગલમાં
 લાકડાં કાપવા જવું છે?” પછી તેણીએ તેઓને
 એકએક રોટલીનો કટકો આપ્યો અને કહ્યું કે,
 “સંભાળીને ખાજો? કારણ કે, તમને આજે આ-
 ખો દહાડો ખાવાનું મળશે નહીં.” પછી તેઓ બ-
 ધા જવાને નીકળ્યા. ચાલતાં ચાલતાં હરીયાએ પો-
 તાના બીશામાંના પથરા એક પછી એક રસ્તામાં
 નાખવા માંડ્યા. ન જ્યારે તેઓ મોટા અરણ્યમાં
 આવ્યા, ત્યારે તેના બાપે કહ્યું કે, “તમે

કડાં એકદાં કરો, અમે પાશીના વગડામાં ખીજાં લા
કડાં કાપીએ છધએ,” એમ કહીને મા ને બાપ
બંને જતાં રહ્યાં. હવે આ બંને છોકરાંઓ તેઓ-
ના મા બાપની વાટ જોઈને ધને બપોરી તડકા-
માં સુઈ ગયાં, તે સાંજ પડી ત્યારે કહ્યાં. જેમ
જેમ અંધાર થતું ગયું તેમ તેમ તેઓ ગભરાતાં
ગયાં ને પ્રાણકોર તો ઘણીજ રડવા લાગી, પણ
હરીઆએ તેને દીલાસો આપીને છાની રાખી, અ-
ને કહ્યું કે, “એન હવે ચાંદરણુ પડે, ત્યાં સુધી
સમુરી પકડ.” અને જ્યારે ચાંદરણુ પડ્યું ત્યારે
હરીઆએ પ્રાણકોરને લઈને ચાલવા માંડ્યું. હવે
જે પથરા હરીઆએ આવતી વખતે રસ્તામાં ના
ખ્યા તે ચળકતા હતા. અને તેથી કરીને તેઓને
પોતાના ધરનો રસ્તો શોધતાં શોધતાં આખરે
તેઓ મધરાતે પોતાનાં ધર આગળ આવ્યાં, ને
ધરનું બારણુ ઠોક્યું. આ સાંભળીને તેઓની સા-
|| ઘણીજ ધુસ્સે થઈ, પણ તેઓનો બાપ

તેઓને જોઈ ઘણાજ ખુશી થયો; પણ પેલી દુષ્ટ સ્ત્રીએ પોતાના ઘણીને પાછું પહેલાં પ્રમાણેજ જોર જીલ્લમથી કમુલ કરવાની ફરજ પાડી. તે રાતે તેણીએ ઘરમાંનાં બધાં બારણાં બંધ કરીયાં, અને આખી રાત જાગતી બેસી રહી, તેથી હરીયાને બહાર જવાની તક મળી નહી. બીજે દિવસે સવારે પાછી જંગલમાં જવાની તયારી કરીધી. અને જતે વખતે તેઓને એક એક રોટલીનો કકડો પહેલા પ્રમાણે આપ્યો.

જંગલમાં જતી વખતે હરીયાએ પોતાની પાસે બીજું કંઈ નહિ હોવાથી પેલી રોટલીનો કકડો ભાંગીને રસ્તામાં થોડો થોડો નાંખતો ગયો. આ વખતે તેઓ ઘણાજ ખીચ જંગલમાં પહેલા પ્રમાણેજ તેઓને મુકીને જતાં રહ્યાં. અહીંયાં આ ભાઈએ એકલાં પડ્યાં, અને પ્રાણકાર તો ઘણીજ રડવા લાગી, તેને હરીયાએ પહેલાના જેવાજ દીલાસો આપ્યો, અને જ્યારે

આંદરણુ પડ્યું ત્યારે પોતાની બહેનને લઈને ચાલવા માંડ્યું, આ વખતે તેઓની આશા ભંગ થઈ. કારણ કે જે રોટલીના કકડા રસ્તામાં નાખ્યા હતા, તે બધા જનાવરે વીણી વીણીને ખાઈ ગયા હતા તેથી તે બાપડાને રસ્તો મળ્યો નહીં, એટલુંજ નહીં પણ એક ઘણાજ ખીચ જંગલમાં ગલમાં ભુજા પડી ગયા. આવા ખીચ જંગલમાં આ નાના બાળકો મોટેથી રડવા લાગ્યા.

(લયલી પુત્રર—રાહ.)

બહાલાં માત પીતા ક્યારે ગયાં,
કેમ આવી નહીં તમને ઘ્યા;
પશુ પક્ષીના ભો છે હાં ભારી,
અમને -કેમ—ગયાં-રે—વિસારી;
નાના બાળકો રજળતાં મુક્યાં,
થયાં છઠ્ઠાં ભુખ્યાં ને તરશ્યાં;
ભારી પેટમાં થઈ છે આગ,
ભુખ લાગી છે અમને અધાગ;

શાવડી માએ ક્યું છે આ બધું,
 અમને માલમ છે દીલથી સંકુ;
 સગી મા જે હતે એવે ટાણે,
 તે કદી એવું કરી નહી જાણે;
 દુઃખ અમ પર પડ્યું છે ભારી,
 તેમાંથી—રે—તું—લે—ઉગારી;
 કર મહેર એા હશ્વર તું અમ પર,
 નિરદોષ છદએ અમેરે ખરેખર

પ્રાણકેાર તો મોટથી રડવા લાગી, ને હરી
 આને કહ્યું કે, “એા બાદ આ વળતે આપણી
 સગી મા જે હતે નો, તે બાપડને જે ખાવા મ-
 જાતે તેમાંથી અરધી કુકડી આપણને આપતે. ને
 જે કંઈ નહી મળતે તો ખાચારી, પાણી પાછ સુ-
 વાડતે, પણ આવી ગરીબાઈમાં, આપણા આવા
 ખુરા હાલ ન કરતે; (ઉમર જેઠ) અમે—એા-
 હશ્વર !!! અમારા જેવાં કંઈ સહાનુભૂતી
 સગી માને મરણ નહીર આપતો, મારું કે

ત્રી નાના દીલમાં જરાએ દગા નથી હોતી. ને
 મોટેથી રડવા લાગી. હરીઆએ બેહેનને છાની
 ગળી, આંસુ વુઝી, કહ્યું કે, “ઓ બેન, બે આ-
 પણે ગડી રીને મગી જઈએ, તો પણ અલી
 કોઈ પુછવાનું નથી, તથા કોઈ છાનું રાખવા
 આવવાનું નથી, તેની ઉઠ, પેલા સામે જાડ તણે
 આપણે સુધ જઈએ. ને મળશ્કે ઉડી રસ્તાની
 ઘાઘમાં જશું. પ્રાણકોરે ઘણાજ ધીમે અવા-
 ને કહ્યું. બાઈ ચલા ને તેઓ બન્ને જણા એક
 જાડ તણે સુધ ગયા. બીજા દહાડે મોટે મળશ્કે
 ઉડી, તેઓને જ્યા રમતા સુઝ્યો તે તરફ ધીમે
 ધીમે ચલ્યા.

આગળ જતાં પ્રાણકોરને પાણીની તરસ
 લાગી, જેથી બાઈને કહ્યું કે, “બાઈ હરીઆ,
 મને લગરીક પાણીની તરસ લાગીછે આ કરણ
 રસના શબ્દ શાંભળતાંજ હરીઆએ બેહેનને ક-
 હ્યું કે વહાણી બેહેન પ્રાણકોર, આવાં અધોર વ-

નમાં પાણીનું એકે ટીપું હોય એવું મને લાગ-
તુ તો નથી, તો પણ હું જરા આગળ જઈ એની
શોધ કરું છું. તું જરા અહીં બેસજો”

હરીઆએ પ્રાણકારને એક ઠેકાણે બેસાડી
પછી પોતે જરા આગળ ચાલ્યો. ચાલતાં ચા-
લતાં એની નજરે એક મોટો ખાડો જણાયો,
તેની અંદર ડોકીઆં કરી જોયું તો એને મા-
લમ પડ્યું કે તે કુવો છે તેથી બહેનને બૂમ પાડી
કે પાણી પીવું હોય તો આવ, અહીં કુવો છે.

બહેન કુવા આગળ આવ્યાં પછી પાણી કે
વી રીતે પીવું તેનો વીચાર પડ્યો; કારણ કે તે-
ઓની પાસે કંઈજ વાસણ નહોતું કે જેથી પાણી
પીએ. એટલામાં હરીઆએ માંહે ઉતરવાનો વિ-
ચાર કરી, કુવો કેટલો ઉંડો છે તે જોવાના હેતુ
થી જરા આગળ થઈ જીવે છે એટલામાં તે ઠે-
કાણે તેનો પગ લપસ્યો જેથી એકાએક તે કુ-
વામાં પડી ગયો. આવો અદ્ભુત અચાનક બ-
નાવ જોઈ બહેનનું મોં એકદમ શીકું પડી ગયું;
આહા! શું દૈવક્રોધ. થોડીવાર પછી તેની જીભ
ઉપડી, અને બૂમ પાડી કે, “ભાઈ, ભાઈ, મોઝો

ભાઈ, તું ક્યાં ગયો આટલી બધી વાર થઈ તું કેમ નથી આવતો વાડ? કેમ મેં પાણી માગ્યું લેતી મુશ્કેલ થયો કે શું” પછી મોટેથી રડી પડીને બહુજ કકલાટ કરવા માંડ્યો. ને રડતાં રડતાં બોલી, “અરે ચંડાલણી મારી સાવકી મા તારા જુલમથી આ સર્વે દુઃખ અમને સહન કરવું પડેછે. હાયા હાયા! મારા વાહાલો ભાઈ મરણ પામ્યો !!! રે હાયા! હાયા!! હું એકલી શું કરું? હવે મને કોણુ બચાવનાર” !!! એમ કહી મોટેથી રડી પડી. પછી:—

કુંવરી કુંવર મારાં લાડકાં એ રાહ.
 બાકા ભાઈ હરીઆ, તુજમાં હતી મુજ આશ;
 માયે મારે પડ્યો હવે, જંગલનો એકાંત વાસ.
 રડી રડીને મરં અડી, નહીં કોઈ સાંભળનાર;
 તુજ વિના ભાઈ હવે, છું હું નીરાધાર.
 માત પીતા તજ એકલાં, ગયાં વનની બહાર;
 સાવકી માના જુલમનો, ખરે ખરો એ ખાર.
 દુઃખ પડ્યું હવે મુજપર, હાયા કેમ ખમાય;
 ભાઈ-ભાઈ-રે કરતાં. જીવ મારો જાય.
 આ અધાર વનમાં મનેરે, નથી સુઝતો દહાણ;

હાથરતેખી નહી ગમ્યું, કીધી જુદાઇ આજ.

રડતાં રડતાં છાતી ભરાઇ આઠ્યાથી તે
તેજ જગાપર બેસુધ થઇ પડી, હાય, હાય, આ
વેળાએ તેને સાવધ કરનાર કોણ છે? પ્રભુ શી-
વાય કોઇ નહી!! થોડીક વારમાં એવું બન્યું
કે પાંચ ચોરો તે જંગલમાં કોઇ એક ઠેકાણે-
થી ચોરી કરી આવતા હતા, હવે તેઓમાના કેટ-
લાકને ઘણીજ ભુખ લાગી પણ ખાવાને કંઈજ
મળે નહી. તેઓ જાતે નીચ હતા તેથી જનાવરો-
ના શીકાર કરી ખાવાને તેઓને કંઈજ દોષ ન-
હી. ત્યારે તે પાંચમાનાં એકની નજર પ્રાણુકોર
પર પડી તેઓ થોડેક દુર હતા; અને વળી પ્રા-
ણુકોરના દીલમાંના પેરણાનો રંગ કંઈક ધાગો
હતો. તેથી તેઓને એવું લાગ્યું કે કોઇ જના-
વર તરશ મટાડવા વાવપર આવ્યું હશે તેથી બ-
ધા ચોરો એકમત થઇ આગળ જઇ જુએછે તો,
એક નાની છોકરી બેસુધ સાલતમાં કુલ આગ-
ળ પડીછે. તેઓમાંનાં કેટલાકને પ્રાણુકોરની દ-
મા આવી તેથી સાવધ કરી તે સર્વે હકીમત પુ-
છી. “ પ્રાણુકોરે કલું, અરે સાહેબો તમે પ્રાણુ

છો,? આવા એકાંત વાસમાં શું પરમેશ્વરે મારા ભા
 ધને કુવામાંયા કાઢવા મોકલ્યાછે? ત્યારે, શાંભળો
 ભાઈઓ, મારો મોટો ભાઈ આ કુવામાં પડ્યો છે,
 તેને વહેણા કહડો નહીંતો એનો પ્રાણ જશે ચોરો-
 માંના કેટલાકને તરતાં આવડતું હતું તેથી બે
 તણ જણા માંહે પડ્યા, અને હરીઆને ઘણીજ
 બેશુદ્ધ હાલતમાં બાહાર કહાડ્યો. બીજાઓએ આ
 બુ બાબુથી ઝાડના પાંદડાં ને સુકી ડાંખલીઓ
 લાવી અને કેટલુંક ઘાંસ લાવી, તે સર્વેને સળગાવ્યું
 અને મોટું તાપણું કીધું કે જેથી થોડીવારમાં, હરી
 આના દીવમાં ગરમીએ પ્રવેશ કીધો, પછી એ
 ધીમેધીમે સાવધ થતો ગયો. લગ ભગ અડધોક
 કલાક એની સાર વાર કીધા પછી, એ તદ્દન સુ-
 દ્દીમાં આવ્યો. અને બેનને ગળે બાઝી પડ્યો.
 આ વેળાએ બંનેનું હરબનો પારજ નહીં આવ્યો!

પછી હરીઆએ પોતાની બેહેનને તે બાકી
 કાણ છે અને ક્યાંથી આવ્યા તે વિષે પૂછ્યું.
 પ્રાણકોરે કહ્યું, ભાઈ એ લોક કાણ છે ને ક્યાંથી
 આવ્યા તે હું જાણતી નથી, તેથી તુંજ હવે તે-
 આને પૂછ; કારણ કે તારું જીવનદાન આપનાર એ

જ લોકો.છે. હરીઆએ પોતાના બંને હાથ જે
 ડી પાંચજણા સામે ડભો રહ્યો અને પુછ્યું કે
 “અરે મને જીવતદાન આપનારાઓ આપ કોણ
 અને ક્યાંથી આવ્યાછો, એ જે કહેશે તો હું ત
 મારો ધણોજ ઉપકારી થઈશ.” તેઓમાંના એકે
 કહ્યું, “દીકરા, અમે ચોરો છીએ, અમારો ધંધો
 સૌ પૈસાવાળાઓને મારી, લૂંટી, તેઓની મીલકત-
 ને જેર જીવલેથી છીનવી લઈએ છીએ.” આ
 સાંજળતાંજ પ્રાણ બોલીકે, “ભાઈઓ જે તમે ત-
 મારી કમરમાં ખોસેલી તરવારથી અમારા બંને-
 ના પ્રાણ લેશે તો અમારાપર ઉપકાર કર્યો કહે
 વાશે.” બધા ચોરો આ શબ્દો સાંભળતાંજ અચ-
 રત પામ્યા, ને તેથી તેઓએ પુછ્યું કે. “એન
 તમને તમારા જીવનો કંટાળો કેમ આવ્યોછે ત્રા
 કે ? શું તમે વગર માઆપના છો.” તેણીએ ઉ
 ત્તર વાળ્યો કે, “ભાઈઓ, અમે કંઈ વગર મા
 આપના તો ન કહેવાઈએ તોપણ આ પ્રસંગે જે
 કહેવાને અમે જરાએ અમક્ષણ નહીં. અમારી
 સગીમાંના મરણથી, અમારા પિતા અમને તો
 જી મા લાવ્યા, કે જેના પ્રતાપથી, અમારા પિ-

તાએ અમને આ અધોર વનમાં એકલાં મેલી
જતાં રહ્યાં. એટલુ બોલતાં તે બાપડીરડી પડી,
તેથી બધા ચોરોને તેની દયા આઠ્યાથી તેની
આંખો લૂછી નાંખી. સાર પછી થોડીક વાત
ચીત થયા પછી, ચોરોએ પોતાના પાસનો કંધક
પૈશો તે થોડો ખોરાક આપી, ગામમાં જવાનો
માર્ગ બતાવ્યો, આગળ ચાલતાં થોડેક છેટે તેઓ
ગામને પાદરે આઠ્યા, જ્યાં એક મોટું વડનુ
ઝાડ હતું, ત્યાં એક અતિ સ્વરૂપાન સ્ત્રી આશરે
વચમાં પાંતરીસની જે, પોતાની દ્રાશી સાથે રૂપા
ના થાળામાં પૂંજની સામગરી લાવી, તેણી તે
ઝાડની પ્રદક્ષણા કરતી હતી. પ્રિય વાંચનારાઓ,
તમે કદપના કરી શકશો કે, એ દ્રવ્યવાન સ્ત્રીને
વડના ઝાડને પ્રદક્ષણા કરવાનું કેમ હશે વાર?
જુઓ તે સ્ત્રીના ઘણી પાસે ઘણીજ સંપત્તી હ-
તી પણ સંતતી નહોતી, જેને માટે તે ગાંડી બ-
ની ગઇ હતી. આવે ડોકાણે હસમુખા છોકરાંઓ
જેમ તેઓને પાસે તેડી, તેઓ કાણ છે અને
ક્યાંથી આઠ્યા, તે સર્વે હકીગત પુછી લીધી.

સાવધાન માના પ્રતાપથી હરીઓ અને પ્રા

છોકરને અતીદુઃખ વેઠવું પડ્યું હતું, અને વળી તેનિરદોષ બાળકોનો કાંઈજ વારસ ન હોવાથી, તે સ્ત્રીએ આ બંને છોકરાંઓને પોતાના જેવા કરી રાખી તેઓને બણાવી ગણાવીને પરણાવી આપ્યા. અને તેઓને તેના માઆપની યાદ પડવા દીધી નહીં. ટુંકમાં, હમેશ તેઓની મરજી પ્રમાણે ચાલતાં.

વાંચનારી બાપ્તો! આ બચારાં નિરાધાર બાળકોની સ્થિતિ વિષે તને જરા દયા ઉપજે છે કે નહીં ? અરે વાચનારી બહેનો, અને માતાઓ! તમે જો કાંઈ બાળકોની આવકી મા હો તો એવું સમજજો કે, તેઓ તમારાં પોતાનાંજ પેટના બચ્ચાં છે. અને તેઓનું જતન કરવાને જગતકર્તાએ તમોને સરજાવ્યાં છે. જો તમારાં પોતાના પણુ બાળક હોય, તો તેઓ વચ્ચે તથા તમારા હોરમાય બાળકો વચ્ચે કાંઈ જુદાઈ ગણશોમાં.

ઓરમાય બાળકો ઊપર જુલમ કરવાનું આપણી દેશી સ્ત્રીઓમાં છે એટલુંજ નહીં પણ અંગ્રેજોમાંથી જોવામાં આવે છે. તે વિષેનો એક ખરો બનેલો હેવાલ, કયસરે પીઠના ૬ મી દીસે-
આરં ૧૮૮૫ ના અંકમાં

જોસફોરધીન નામના એક અંગ્રેજને તેની
 ગહેલી ધણીઆળીના પેટના એ ફરજ હો હતાં, તેમાં
 એક છોકરા અને એક છોકરી હતી. તેઓની વય
 આઠ અને દશ વરસની હતી, તેની નવી બાયડી
 પોતાના મજકર સાવકાં છોકરાઓ ઉપર ઘણો જુ-
 લમ પાડતી હતી, તથા તેઓને ખાવાને પણ આ-
 તી નહતી. એ વાત તે છોકરાંઓનો બાપ સારી પે-
 ઠે જાણતો હતો. પણ એ માટે તે પોતાની નવી
 બાયડીને કશો ઠપકો દેતો હતો નહીં. બાળકો દુઃ-
 ખના માર્યા મહોલામાં પડેલું ખડેલું ખાતાં હતાં
 જે જોઈ આંડાશી પાડોશીને દયા આવતી પણ
 તે સખત હાડાંના માખાપને દયા આવી નહીં.
 એ વાત પોલીશને ખબર પડી તેથી તેઓ બા-
 લકેની ડાકટર પાસે તપાસ કરાવી. ડાકટરે જ-
 ણાવ્યું કે તેઓ ઉપર ઘણોજ જુલમ તથા મા-
 ગ પડેલો લાગેછે, તથા ખોરાક નમળવાથી તે-
 ઓની હાલત ઘણી ખરાબ થઈછે. આઉપરથી
 ખેવા અને ઘાતફા માખાપને વેમાઉથ પોલીશ
 કોરટમાં બે માસનો સખત કેદખાનાની સજા થઈછે.

સમાપ્ત.

જી. કે. રાણેની.

અનાવેલી ચોપડીઓ.

- ૬ રાજ કુમારનીવાત. (, , , ૦—૦—૩
 ૭ સામુવહુનીલડાદાખેભાજદરેકની ૦—૦—૩
 ૮ રાજ કન્યાની વાત..... ૦—૦—૩
 ૯ દુઃખીઆરી કમળા..... ૦—૦—૩
 ૧૦ નબળો માટીઅર્ધરૂપર સુરો... ૦—૦—૩
 ૧૧ કંજુસ કાનદાસ. ૦—૦—૩
 ૧૨ જુગારી આપનો સમજી દીકરો.

(હવે છપાશે)..... ૦—૦—૩

ત્રણપદની ચોપડી અરધાઆનાની એક ટી
 કીટમાં ચોપડીઓની નકલ પાંચ મોકલવામાં આ
 વશે સામગ્રી લેનારને કમીસન મળાશે.

દે. જી. કે. રાણે. નાનાશંકર શેઠનીગતી
 ઘર નંબર ૨૫ મુળદે.

